

Nemzetpolitikai összefoglaló

2013. 40. hét

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Sikeres volt a diaszpóráról szóló kétnapos konferencia

Sikeresen zárult a Nemzetpolitikai Kutatóintézet és a Nemzetpolitikai Államtitkárság közösen szervezett nemzetközi diaszpóra konferenciája, amely szeptember 25. és 26. között Budapesten, a Magyarország Házában került megrendezésre. A konferencia első napja az állami kapcsolattartásra fókuszált, és a résztvevő országok kormányzati diaszpóra politikáját mutatta be (így az ír, izraeli, román, olasz, cseh és szerb álláspontokat), a második napon civil és non-profit szervezetek képviselői és elismert egyetemi kutatók beszéltek a diaszpórával való kapcsolattartás motivációiról, stratégiáiról és eddigi eredményeiről. Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár szerint Magyarország régi adóssága, hogy foglalkozzon a diaszpórával és éreztesse vele, hogy része a magyar nemzetnek. Az államtitkár a konferencián elmondta, az országok egyre inkább keresik a kapcsolatot külföldön élő állampolgáraikkal és leszármazottaikkal, egyre inkább felismerik a diaszpóra jelentőségét és az államok közötti kapcsolatépítésben betöltött szerepét. Hangsúlyozta, a magyar kormány egyaránt figyelmet szentel a Kárpát-medencében élő magyaroknak és a diaszpórának, például a Kanadában, az Egyesült Államokban és a Nyugat-Európában élő közösségeknek. Az ő problémáikat másként kell kezelni, mint a szomszédos országokban élőkét - vélekedett. Répás Zsuzsanna elmondta, a kormány célja, hogy erősítse a bizalmat Magyarország és a diaszpóra között, mert az ország régi adóssága, hogy foglalkozzon a diaszpórával. Most végre megfelelő figyelmet kap a diaszpóra, a kormány igyekszik segíteni a szórványba tartozók nemzeti identitásának, kulturális örökségének megőrzését - tette hozzá. Hangsúlyozta, hogy ebben fontos lépés volt az egyszerűsített honosítási eljárás bevezetése, hiszen így a diaszpóra tagjai magyar állampolgárságért folyamodhatnak bárhol a világon, és egyre többen élnek is ezzel a lehetőséggel. Németh Zsolt külügyi államtitkár kiemelte: úgy látja, a hagyományos diaszpóra-közösségek és az új migráns közösségek helyzete eltérő. Az utóbbi években új migráns közösségek jelentek meg: vélhetően 3-500 ezerre tehető azoknak a magyaroknak a száma, akik külföldön találtak állást - közölte. Hozzáfűzte: jelenleg politikai vita folyik arról, hogyan kellene kezelni ezt a helyzetet. A konferencia második napját, Kántor Zoltán, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet igazgatója nyitotta meg. A Kutatóintézet vezetője elemezte a „régit”, illetve az „új”, gazdasági migráció következtében kialakult külhoni magyar közösségek közötti különbségeket. Elmondta, különbségeket figyelhetünk meg többek között az integráció mértéke, illetve a Magyarországgal való kapcsolatok intenzitása között is. Kántor Zoltán kiemelte a 2011-ben létrehozott Magyar Diaszpóra Tanács szerepét a magyar diaszpóra közösségekkel való kapcsolattartásban. A konferencia előadói között szerepelt többek között Kevin Dowling ír, Ilan Mor izraeli és Victor Micula román nagykövetek, Guglielmo Picchi olasz képviselő, Stanislav Kázeczky cseh különmegbízott, Michal Nowosielski a lengyel Institute for Western Affairs igazgatója, Vartan Marshlyan a Repat Armenia igazgatója, valamint a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) munkatársa is.

RMDSZ-es referendum a régiókról

Hat erdélyi megyében kezdeményez helyi népszavazást a gazdasági-fejlesztési régiók határainak átrajzolásáról az RMDSZ – jelentette be szerdán Kolozsváron Kelemen Hunor. A szövetség elnöke szerint azért van szükség az átszervezésre, mivel a jelenlegi nyolc romániai fejlesztési régió nem hatékony, a kohéziós és strukturális alapok lehívása szempontjából is csődöt mondott, egy-egy régió belül pedig felerősödtek a megyék közötti gazdasági, társadalmi, életszínvonalbeli különbségek. A referendumok célja, hogy a Székelyföldön Hargita, Kovászna és Maros megye Marosvásárhely, míg a Partiumban Bihar, Szatmár és Szilágy Nagyvárad központtal alkosson önálló fejlesztési régiót. A csütörtökön kezdődő akció során az RMDSZ-nek az adott megyében élő, szavazati joggal rendelkező lakosság legkevesebb öt százalékának aláírását kell összegyűjtenie ahhoz, hogy a megyei önkormányzatok kiírják a helyi referendumokat. Az alakulat tervei szerint a népszavazásokat egységesen december 8-án tartanák. Kelemen elmondta, a kezdeményezés óriási kihívás az RMDSZ számára, hiszen meg kell győzniük a román többségű megyék lakosságát is, hogy a tervezett régió az ő jólétüket, gazdasági megerősödésüket is szolgálja, a referendumok során ugyanis biztosítani kell az 50 százalékos részvételt. Az RMDSZ elnöke hozzátette, a román pártok helyi vezetőivel folytatott korábbi tárgyalásokon kiderült, mindenkinek érdekében áll a fejlesztési régiók átszervezése.

„Ez az egyetlen járható út, ennek van legalább 50 százalékos esélye, teljesen törvényes. Azért szól a kérdés a fejlesztési régióról, mert az benne van az alkotmányban, így nem foghatják rá, hogy ellentmond az alaptörvénynek” – részletezte a kérdés megfogalmazásának hátterét Antal Árpád sepsiszentgyörgyi polgármester. Rámutatott, lehet nagyot kérdezni, erősen fogalmazni, azonban a prefektúrák elgáncsolhatják az ügyet. „Olyan kérdéssel kell próbálkozni, amivel el is juthatunk valahova” – jelentette ki az előljáró. Tamás Sándor a szövetség háromszéki elnöke kifejtette, paradigmaváltás következhet be, hiszen Romániában eddig nem volt regionális szintű népszavazás, az erdélyi magyarok soha nem szavazhattak az őket érintő kérdésekről. A két háromszéki politikus elsőnek írta alá a népszavazást kezdeményező ívet, hangsúlyozva, bár a megyei tanács elnöke vagy a testületi tagok egyharmada is kezdeményezhetné a referendumot, azért döntöttek az aláírásgyűjtés mellett, hogy társadalmi támogatottsága legyen a kezdeményezésnek.

Támogatja az RMDSZ által kezdeményezett székelyföldi és a partiumi fejlesztési régió létrehozását szorgalmazó megyei népszavazások kiírását, és az ezt támogató aláírásgyűjtést a Magyar Polgári Párt (MPP). A polgári alakulat vezetősége csütörtöki közleményében abbéli meggyőződésének adott hangot, hogy a népszavazás-kezdeményezés jelentős lépés lehet mind a székelyföldi, mind a partiumi régió kialakítása felé vezető úton. Toró T. Tibor, az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) elnöke úgy véli, a fejlesztési régiók beemelésével az RMDSZ semleges témára tereli a kérdést. „Az RMDSZ kezdeményezése szárnyát szegheti az autonómiára vonatkozó közösségi akaratnak, és ennek az árát a közösség fizeti meg” – szögezte le a Krónikának az EMNP-elnök.

Külhoni magyar rektorok tanácskoztak Nagyváradon

Megalakult a Határon Túli Magyar Felsőoktatási Intézmények Bizottsága a Magyar Rektori Konferencia pénteki nagyváradai plenáris ülésén. A Partiumi Keresztény Egyetemen tartott rendezvényen a Kárpát-medencei magyar felsőoktatási intézmények vezetői vettek részt. A Mezey Barna, a konferencia elnöke által moderált tanácskozáson többek között az intézmények közötti együttműködés kiszélesítéséről, a külhoni felsőoktatás helyzetéről, közös képzések lehetőségeiről, valamint az egységes Kárpát-medencei tudástér kialakításáról értekeztek. János Szabolcs, a PKE rektora örömeinek adott hangot, hogy a magyar kormány nem magánegyetemként, hanem közösségi intézményként tekint a nagyváradai Egyetemre, és véleménye szerint a román államnak is ekképpen kellene cselekednie. A rektor a magyar kormány állandó támogatása mellett kiemelte a történelmi egyházak szerepét is az egyetem életében. Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár a magyar kormány további támogatásáról biztosította a jelen lévő felsőoktatási vezetőket. Ismertette azokat a kormányzati terveket, amelyek a külhoni és az anyaországi felsőoktatás közötti átjárhatóságot hivatottak biztosítani. Az egységes Kárpát-medencei tudástér létrehozásával céljuk olyan magyar értelmiség nevelése, amelyre hosszú távon számítani lehet, ehhez azonban nélkülözhetetlen a felsőoktatási vezetőkkel való együttműködés. Répás bejelentette, olyan ösztöndíjrendszer előkészítésén dolgoznak, amely lehetővé tenné a magyarországi oktatók külhoni egyetemeken való munkavállalását. „Azt tervezzük, hogy a jövő tanévtől beindulhat a pályázati rendszer” – tette hozzá az államtitkár. A plenáris ülésen a külhoni magyar felsőoktatási vezetők megalapították a Határon Túli Magyar Felsőoktatási Intézmények Bizottságát, amelyen keresztül a határon túli magyar felsőoktatási intézmények is véleményt nyilváníthatnak a felsőoktatással kapcsolatos magyarországi elképzelésekről. A különböző országokban működő egyetemek közös doktori és mesterképző programjaiban rejlő lehetőségeket is számba vették. Ez azt jelenti, hogy a partnerintézmények a határ mindkét oldalán akkreditáltatják a képzéseket, és olyan oklevelet adnak a diákoknak, amelyet mindkét államban elismernek.

Napirenden marad a szlovák állampolgársági törvény miatti beadvány

A szlovák alkotmánybíróság döntéséig biztosan nem zárul le az az eljárás, amelyet az Európai Parlament petíciós bizottsága folytat a szlovák állampolgársági törvény ügyében - közölte Hankiss Ágnes fideszes EP-képviselő és Bauer Edit, a Magyar Közösség Pártjának EP-képviselője. A képviselők arra reagáltak, hogy a múlt héten Jaroslav Paška, az egykor Ján Slota vezette, nacionalista Szlovák Nemzeti Párt (SNS) politikusa a pozsonyi Pravdának úgy nyilatkozott: véget ért a Szlovákiát érintő vizsgálat, a petíciós bizottság napirendjéről döntő, úgynevezett koordinátorok legutóbbi találkozásójukon elvetették ezt a

beadványt. Hankiss és Bauer ezzel szemben nyomatékosítja, hogy ilyen döntést csakis maga a bizottság hozhat, a koordinátorok nem. „Az Európai Parlament Petíciós Bizottsága korábbi döntésének megfelelően a szlovák állampolgársági törvény ellen beadott petíció vizsgálata addig nem zárul le, amíg a szlovák alkotmánybíróság állásfoglalást nem hoz az ügyben. Ezzel ellentétes döntést a koordinátorok nem, csakis a Petíciós Bizottság ülése hozhat. A petíció elutasításával kapcsolatos híresztelés nem más, mint a szlovák szélsőséges erők politikai akciója. A Szlovákiában élő állampolgárságuktól megfosztottakat ért súlyos jogsértések napirenden tartása érdekében a magyar néppárti képviselők továbbra is mindent el fognak követni” – szögezte le portálunkhoz eljuttatott közleményében Hankiss Ágnes és Bauer Edit. A Petíciós Bizottság május végi ülésén vitatta meg a Lomnici Zoltán és Gubík László által 2012 szeptemberében beadott petíciót. A beadvány a szlovák állampolgársági törvény azon rendelkezését kifogásolja, amely szerint elveszíti a szlovák állampolgárságát az, aki felveszi egy másik országét.

Szabadkán ülésezett a Magyar Országgyűlés Nemzeti Összetartozás Bizottsága

A Magyar Országgyűlés Nemzeti Összetartozás Bizottsága csütörtökön először tartott kihelyezett bizottsági ülést Vajdaságban. Az ülés megtartását azért is szorgalmazták, mert fontosnak tartják, hogy ne csak az Országgyűlés falai között tartsanak üléseket, hanem a kihelyezett bizottsági ülések keretében ismerjék meg minél jobban és teljesebben a magyar nemzeti közösségek életét a határokon kívüli régiókban – jelentette ki Potápi Árpád János, a Nemzeti Összetartozás Bizottságának elnöke a bizottságnak a Magyar Nemzeti Tanáccsal közösen megtartott ülése után a szabadkai Magyar Házban. Az ülésen többször is elhangzott: a kettős állampolgárság ötlete a vajdasági magyaroktól származik, ezt felkarolva fogadta el a magyar törvényhozás az egyszerűsített honosítási eljárásról szóló törvény módosítását, s mostanáig már több mint 510 ezren igényelték a kettős állampolgárságot, 430 ezren már esküt is tettek. A vajdaságiak közül közel százezren éltek ezzel a lehetőséggel, s a lakossági számarányokat is figyelembe véve a szabadkai külképviselet vezet az igénylők számát tekintve. Nikowitz Oszkár, Magyarország belgrádi nagykövete napirend előtti felszólalásában elmondta, sorsszerűséget lát abban, hogy éppen most került sor erre az ülésre. Kifejtette, különösen jelentősnek érzi a pillanatot, hiszen júniusban megtörtént Csúrogon a „megbékélési esemény”, majd a szerbiai kormány a jövőben törlesztheti adósságát: kormányhatározatban törölheti el jogerővel a kollektív bűnösséget. Szili Katalin a bizalom fontosságát hangsúlyozta azzal a hivatallal szemben, amely eljár a felvetett kérdésekben, s ezért – mint mondta – nem szabad csak a negatívumoknak hangot adni. „A határon túli magyarságot nem szabad sem kiszolgáltatottá, sem kitétté tenni, hogy esetlegesen áldozatai vagy bűnbakjaivá váljanak a választások történetének. Számomra itt kezdődik az együttműködés és az összetartás” – mondta el a választások tisztaságának fontosságát hangsúlyozva, s reményét fejezete ki,

hoggy egykoron ezekről a kérdésekről nem kell majd külön beszélni. „Reményeink szerint a hatásköri törvény nem fogja csorbítani azt, amit úgy hívunk, hogy autonómia, kulturális autonómia, hiszen ebben nagyon jó példát mutat a Vajdaság” – mondta. Az ülés második részében Korhecz Tamás, az MNT 2013. évi tevékenységéről tett jelentést a nemzetpolitikai programok tekintetében. „A Magyar Nemzeti Tanács, mint a vajdasági magyarok közvetlenül és demokratikus megválasztott önkormányzata tevékenységével, jogosítványainak gyakorlásával autonómiát épít és gyakorol itt a Szerbiában, egy személyelvű kulturális autonómiát” – szögezte le Korhecz, majd az MNT kapcsolódó programjait ismertette. A második világháborúban a Vajdaságban ártatlanul kivégzett magyar és szerb áldozatok emléke előtt is tisztelegtek az Országgyűlés Nemzeti Összetartozás Bizottságának tagjai.

A kisebbségi jogok figyelembevétele legyen Szerbia csatlakozásának feltétele!

Az Európai Parlament Emberi Jogi Albizottsága, illetve a nyugat-balkáni országokért felelős delegációja csütörtök délelőtt együttes ülésén foglalkozott a szerbiai kisebbségek kérdésével, különösképpen a vajdasági magyarság helyzetével. Gál Kinga fideszes és Tőkés László erdélyi európai parlamenti képviselő javaslatára az albizottság meghallgatta Várady Tibor professzort is, aki részletesen ismertette a vajdasági magyar közösség helyzetét. Várady Tibor előadásában kitért a kisebbségi nemzeti tanácsok, így a vajdasági Magyar Nemzeti Tanács helyzetére is, és a most zajló alkotmánybírói vizsgálatra, amely veszélyezteti a nemzeti tanácsok kompetenciáit, kiüresítve a már jól működő kisebbségvédelmi rendszert. Ez komoly hátrányt, visszalépést jelentene a szerbiai kisebbségek, így a vajdasági magyarság számára is. Várady Tibor hangsúlyozta, hogy a nemzeti tanácsokról szóló törvény Szerbia stabilitásának záloga. Gál Kinga néppárti politikus hozzászólásában hangsúlyozta: „Elfogadhatatlan, hogy létező, működő kisebbségvédelmi intézményétől fosszanak meg kisebbségeket”. Beszédében felvetette a magyarokat ért atrocitások kérdését is. A képviselő szerint lényeges, hogy „a szerbiai kisebbségek, így a vajdasági magyarság intézményi helyzete, jogai és azok alkalmazása biztosítottak legyenek Szerbia csatlakozása előtt. Hiszen az a tapasztalat, hogy a csatlakozást követően nehezebbé válik a kisebbségi érdekérvényesítés”. Tőkés László erdélyi képviselő felszólalásában elmondta: bár a kisebbségi jogok érvényesülése terén javulás tapasztalható, Szerbia európai jövőjét, illetve uniós csatlakozását továbbra is komoly hiányosságok hátráltatják. Súlyos aggodalomra ad okot a magyar kisebbség helyzete, hiszen a soknemzetiségű Vajdaságban az évtizedek során elszenvedett asszimiláció következtében számuk jelentősen lecsökkent, az ellenük elkövetett atrocitások sem szűntek meg, a temerini fiúk esete pedig a mai napig megoldatlan. Éppen ezért Tőkés László az észak-koszovói szerbeknek biztosított autonómia mintájára hasonló jellegű autonómiát szorgalmazott a vajdasági magyar közösség számára. Tanja Miscevic, Szerbia uniós csatlakozási főtárgyalója kijelentette, az Európai Bizottságnak a Szerbia integrációs előrehaladásával kapcsolatos jelentésében nem lesz újabb, Vajdaság helyzetével

kapcsolatos feltétel, de a tartomány pénzeléséről szóló törvény meghozatala továbbra is követelmény marad. „Nem számítok arra, hogy az Európai Bizottságnak Szerbiáról szóló jelentésében bármi is változna Vajdasággal kapcsolatban. Nem lesz újabb feltétel, csak a már ismert, a pénzelési törvény meghozatalára vonatkozó” – nyilatkozta Miscevic a Dnevnik újvidéki napilapnak.

Kijevbe látogatott Semjén Zsolt

Magyarország teljes egészében és szilárdan támogatja Ukrajna európai integrációs törekvését - jelentette ki Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes múlt kedden Kijevben Mikola Azarov ukrán miniszterelnökkel folytatott megbeszélésén. Semjén Zsolt emellett Budapest támogatásáról biztosította Kijevet az Európai Unió november végi vilniusi keleti partnerségi értekezletén, amelyen Ukrajna alá kívánja írni a társulási megállapodást az EU-val. Az ukrán kormányfő köszönettel fogadta a magyar fél „következetes és elvi” álláspontját Ukrajna európai integrációjának támogatásában. Semjén Zsolt látogatása kapcsán Bayer Mihály kijevi magyar nagykövet az MTI-nek elmondta, hogy ukrán részről segítséget ígértek abban, hogy a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola akkreditálásának novemberben esedékes megújítása határidőre megtörténjen. A találkozón mindkét fél rendkívül eredményesnek minősítette Azarov március végi budapesti látogatását, és kifejezte elkötelezettségét amellett, hogy az ott született megállapodások megvalósuljanak. Az ukrán miniszterelnök kérésként felvetette magyar tárgyalópartnerének a munkavállalásra és a tartózkodásra jogosító, úgynevezett D vízum konzuli illetékének eltörlését. Szóba került a határ menti térség infrastrukturális fejlesztése. Azarov megerősítette, hogy Kijev egyértelműen partnere Magyarországnak ebben a kérdésben.

Martonyi New Yorkban: egyetlen magyar se érezze magát sehol sem számkivetve

A magyar kormány célul tűzte ki maga elé, hogy egyetlen magyar se érezze magát sehol, a világ egyetlen országában sem számkivetve - jelentette ki Martonyi János külügyminiszter, aki pénteken 25 új magyar állampolgár eskütételén vett részt, majd magas állami kitüntetésekkel a kormány a konkrét személyes teljesítmények elismerésén túl köszönetet mond New York, Amerika és a világ magyarságának a nemzeti összefogásban játszott szerepéért és a támogatásáért, mert az elmúlt három és fél év alatt derült ki igazán, hogy arra mekkora szükség van. Martonyi az egyszerűsített honosításhoz vezető folyamattal kapcsolatban kitért az első szabadon választott magyar kormány miniszterelnökére, Antall

Józsefre, aki lélekben 15 millió magyar miniszterelnökének vallotta magát. A külügyminiszter említést tett a státustörvényről is. „Az állampolgársággal közjogi értelemben is egyre többen vagyunk, és egyre erősebb a világ magyarsága. Ez különös, hiszen mindenki tudja, hogy a magyarság összlétszámában zsugorodik” - mondta Martonyi. „És most mégis új lendületet kaptunk, mert a demográfiai zsugorodásunkkal szemben áll az összetartozás érzésének erősödése és növekedése, és a kettő reményeink szerint ellensúlyozza egymást” - tette hozzá. Martonyi elmondta, hogy több mint félmillió magyar folyamodott eddig egyszerűsített honosításért és az igénylések száma nem apad. Mint mondta, ez a rendkívüli siker a kormányt is meglepte. A külügyminiszter kijelentette, nem kívánja befolyásolni a magyar állampolgárságot újonnan megszerzeteket abban, hogy melyik pártcsaládra voksoljanak, de arra bátorította őket, hogy szavazzanak, mert, mint mondta „minden magyar felelős egymásért”. A külügyminisztertől Bergou János egyetemi tanár, a fizikatudomány doktora, a Hunter College (New York-i Egyetem) intézetigazgatója tudományos kutatói munkássága, a magyar-amerikai nemzetközi tudományos kapcsolatok fejlesztése, elmélyítése terén végzett tevékenysége elismeréseként a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetést vehette át. Záborszky László egyetemi tanár, az MTA külső tagja, a newarki Rutgers Egyetem idegtudományi intézetének vezetője tudományos kutatói munkássága, a magyar-amerikai nemzetközi tudományos kapcsolatok fejlesztése és elmélyítése terén végzett tevékenysége elismeréseként a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét kapta. Poznán Bélának, a Fairfieldi Magyar Református egyház püspökének több évtizedes lelkipásztori szolgálatáért, az amerikai magyarság érdekében, valamint az amerikai és a Kárpát-medencei református egyházak közötti kapcsolatok ápolásának elismeréseként ugyancsak a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét adta át Martonyi János.

